

Автор:

Діренко Ірина Сергіївна
студентки 51 ІМм групи

Науковий керівник:

Франчук Василь Михайлович
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри комп'ютерної інженерії

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Анотація. Метою дослідження є висвітлення проблем інформатизації освіти в Україні. Завданням дослідження є визначення перспектив створення програмного забезпечення навчального призначення, в тому числі вітчизняного. Об'єктом дослідження є стан інформатизації освіти. В статті проаналізовано стан та перспективи інформатизації освіти в Україні, висвітлена проблема забезпечення вчителів вітчизняними педагогічними програмними засобами. Проаналізовано стан і результати інформатизації освіти в інших країнах, наведено приклади, якими шляхами долаються зазначені проблеми. Представлені результати досліджень, які показують забезпеченість загальних навчальних закладів програмними засобами навчального призначення.

Ключові слова: інформатизація освіти, інформаційні технології, педагогічні програмні засоби.

Вступ. Процес інформатизації освіти в Україні має свою багату історію, певні досягнення, а також деякі вади. До безумовних досягнень можна віднести усталену державну систему підготовки вчителів та викладачів інформатики, поступове збільшення кількості шкіл з належним рівнем навчання інформатики, поступове насичення освітнього простору якісною українськомовною науково-методичною літературою.

Постановка задачі. Надзвичайно гострою є проблема підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів, здебільшого для сільської місцевості. Оскільки більшість вчителів-предметників не готова до використання комп'ютерно-орієнтованих технологій навчання, то комп'ютери в школі в кращому разі використовуються епізодично, в основному тільки як об'єкт навчання на уроках інформатики, а не як засіб навчання на інших предметах. Для інформатизації освіти донині залишаються актуальними всі її аспекти: нормативно-правові, соціальні, педагогічні, психологічні, ергономічні, санітарно-гігієнічні, організаційні та особливо фінансові. Це пов'язано з тим, що розробка стратегії інформатизації системи освіти повинна мати загальнодержавний характер, базуватися на чітких вимогах системного характеру до її інформаційного забезпечення, враховувати, як сучасну так і прогностичну парадигму освіти.

Мета роботи. Дослідити та проаналізувати стан і перспективи інформатизації освіти в Україні і розвиток закордонного і вітчизняного програмного забезпечення навчального призначення.

Основна частина. До загально педагогічних проблем інформатизації освіти можна віднести:

1. Теоретичні і прикладні проблеми педагогічної інформатики;
2. Інженерно-педагогічні, ергономічні та санітарно-гігієнічні характеристики засобів інформаційних технологій;
3. Психолого-педагогічні проблеми створення і застосування програмно-методичних комплектів;
4. Питання модернізації, оптимізації та адаптації навчальних планів тощо.

Накопичений на сьогодні досвід дистанційного навчання, більшою мірою, стосується вищої освіти і не враховує вікових особливостей та методик навчання учнів середніх загальноосвітніх закладів. Проблеми впровадження технологій дистанційного навчання у загальну середню освіту досліджуються та вирішуються недостатньо.

До теперішнього часу, остаточно не сформована нормативна база дистанційного навчання в Україні. Ресурсних центрів, які можуть забезпечити ефективність дистанційної освіти на ступені загальної середньої освіти в Україні не існує.

Відсутня ланка в організації освіти учнів (така що організована та підтримується, ліцензована і акредитована Інтернет-школа), використання якої надає можливість опанувати загальноосвітню програму (повну чи за окремими предметами) у дистанційному режимі та отримати атестат (свідоцтво).

Найбільш доступне сьогодні та найбільш застосовне учасниками дистанційного навчання навчальне середовище MOODLE суттєво не відповідає практичним вимогам організації дистанційного навчання школярів.

Низький рівень інформаційної культури та ІКТ-компетентностей учнів і учителів створює перешкоди для реалізації високого темпу та культури електронної взаємодії, яку потребує дистанційне навчання.

Відсутність мотиваційних чинників для широкого залучення учителів загальних навчальних закладів до участі у дистанційному навчанні. У той самий час, підготовка вчителів для дистанційного навчання є тривалою і складною. Разові інформаційні семінари суттєвого результату не дають. Підготовка вчителів (тьюторів) має відбуватись планомірно і організовано у форматі підвищення фахової кваліфікації.

Створення мережі електронних бібліотек навчальних закладів та тематичних цифрових архівів інформаційних і методичних ресурсів з навчальних предметів; налагодження ефективної інформаційної взаємодії установ освіти та учасників навчально-виховного процесу шляхом створення системи сайтів та формування мережних предметних спільнот.

За останні роки за кордоном створено безліч різноманітних навчальних комп'ютерних програм. В різних країнах за підтримки держави створюються загальнодоступні національні колекції (бібліотеки) електронних ресурсів. Вони зібрані та працюють в скандинавських країнах, країнах Південно-Східної Азії, Великобританії, Франції, Польщі, США. Такі колекції створюються за державні кошти, на гранти некомерційних гуманітарних фондів. Головна їх особливість – це безкоштовне використання та гарантована якість. В деяких країнах (Норвегія, Естонія, Голландія, Франція, США, Ірландія) державні органи замовляють розробку принципово нових електронних ресурсів, які потім централізовано розповсюджуються в закладах освіти.

В школах України використовувати закордонні електронні ресурси безпосередньо на уроках практично неможливо, оскільки програмні засоби, розроблені в інших державах, не відповідають навчальним програмам, затвердженим Міністерством освіти і науки України. Отже, проблема застосування програмних педагогічних засобів у навчальному процесі українських загальноосвітніх шкіл має вирішуватись за допомогою вітчизняних розробок.

В останні роки цілою низкою організацій України були розроблені програмні педагогічні засоби з різних предметів, однак їх кількість є недостатньою, вони надходять не до всіх шкіл або вчителі не знають про їх наявність.

Одним із перших програмних педагогічних засобів, створених в Україні, був програмний комплекс для підтримки навчання математики Gran, розроблений ще в 1989 році М.І. Жалдаком та його аспірантами [1]. Серед інших програмних засобів навчального призначення, що проходять апробацію в загальноосвітніх школах України, відомими є комплекси, що розроблені в Херсонському державному університеті, Харківському державному педагогічному університеті ім. Г.С. Сковороди, Інституті передових технологій, Інституті педагогіки АПН України, Інституті проблем штучного інтелекту МОН і НАН України, а також компаніями АТЗТ «Квazar-Мікро Техно», ЗАТ «Мальва», ТОВ «АВТ лтд.», «СМІТ» та ін.

В ході опитування директорів шкіл, вчителів інформатики та вчителів інших предметів отримані такі дані стосовно забезпеченості вчителів педагогічними програмними засобами (рис.1):

Забезпеченість вчителів педагогічними програмними засобами

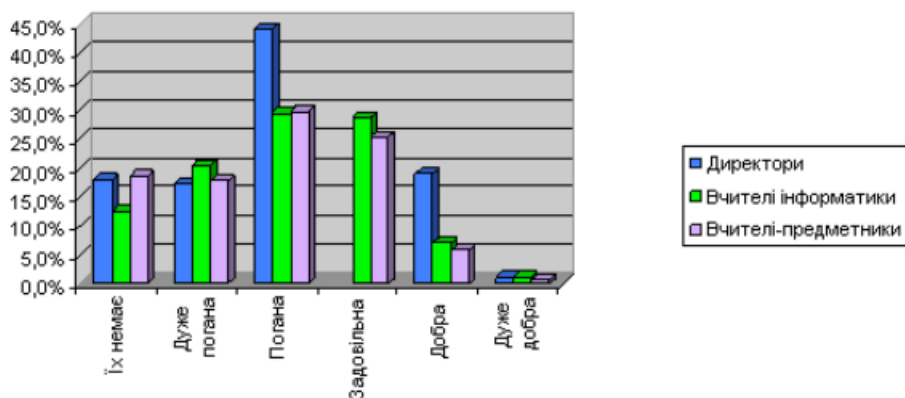

Рис.1. Забезпеченість вчителів педагогічними програмними засобами

Таким чином, дуже доброю забезпеченість електронними засобами навчального призначення вважають лише близько 1% опитаних освітян, в той час як поганою та дуже поганою – близько 30% та 18%, відповідно. Близько 18% освітян відповіли, що школи не мають потрібного програмного забезпечення навчального призначення, що може свідчити або дійсно про його відсутність, або про те, що вчителі не знають про його наявність.

Висновки. Результати численних досліджень в Україні свідчать, що педагогічні програмні засоби, які централізовано розроблені та надіслані до шкіл, використовуються лише невеликою групою вчителів-ентузіастів, але переважна більшість вчителів не часто використовує їх в навчальному процесі [2, 3]. Головними причинами такого стану є недостатня підготовка вчителів до використання електронних ресурсів, відсутність в освітніх установах умов для використання сучасних педагогічних програмних засобів та інформаційно-комунікаційних технологій, відсутність методик використання електронних засобів при навчанні, технічна недосконалість електронних засобів навчального призначення, їх низька змістова якість, недостатня педагогічна цінність.

Список використаних джерел

1. Жалдак М.І., Морзе Н.В., Рамський Ю.С. Двадцять років становлення і розвитку методичної системи навчання інформатики в школі та педагогічному університеті. // Комп'ютер у школі та сім'ї. – №5. – 2005. – С.12–19.
2. Фрумін І.Д., Васильєв К.Б. Современные тенденции в политике информатизации образования // Вопросы образования. – №3. – 2005. – С. 70–83
3. Уваров А.Ю. Об условиях успешного использования цифровых образовательных ресурсов в учебном процессе. [Електронний ресурс] – Режим доступу: – <http://tm.ifmo.ru/tm2004/src/439c.pdf>